

# Et liv som antropolog: Sara Ullerichs

Af Kenni Hede og Therese Thim

*Fra forestillingen om et langt feltarbejde under eksotiske himmelstrøg til et samarbejde med Skatteministeriet og speciale om hverdagsudvekslinger hen over ligusterhækken i de jyske parcelhushaver. Vejen ind i fremtiden er ikke altid lige forudsigelig. Antropolog og mor til tre Sara Ullerichs arbejder i dag som specialkonsulent og projektleder i Centersekretariatet i Arbejdstilsynet – men vejen dertil har slået mange bugt.*

Vores første møde med Sara var i foråret 2019. Hun ankom til Moesgaard med en smittende energi, gravid i høje hæle og sort figursyet jakke med matchende bukser. Med en målrettet udstråling og et venligt smil animerede hun en følelse af noget velkendt, men uopdaget. Hun skulle holde et oplæg til semesterets karrierearrangement for de studerende. Her delte hun usødet personlige erfaringer fra sin tid som studerende og overgangen fra studielivet til arbejdsmarkedet. Anden gang vi mødte Sara, var mere end et halvt år senere, i et arkitektonisk over tænkt og moderne forstads kvarter under opbygning sydvest for Aalborg centrum til en snak om livet som antropolog uden for universitetet.

“GPS’en er ingen hjælp, så snart I når hertil, men det er nummer 156,” lyder Saras stemme i den anden ende af telefonen. Bilen svinger forsigtigt til venstre, hvor vi bliver mødt af en dyb brummen fra sporadiske byggepladser og oaser af ensartede boliger. GPS’en stopper med at virke, ganske som Sara forudsagde, og vi er nu overladt til os selv. Der spreder sig en morsom usikkerhed i bilen, og vi ender hurtigt i den første blindgyde. Efter at have manøvreret bilen tilbage til udgangspunktet fortsætter vi turen gennem forstads labyrinten. “Jeg tror ikke, at det er meningen, at man skal køre den vej, tror du?” Mødet mellem nye og endnu ikke færdige boliger gør det umuligt at afkode logikken bag numrene på husene. Lidt længere fremme kan vi skimte nogle lysere, firkantede boliger, som godt kunne være dem, Sara beskrev over telefonen. Vi kører nærmere, husnumrene giver stadig ingen mening, og vi er i

tvivl om, hvor vi overhovedet må køre her. Ved det, der føles som et tilfælde, finder vi nr. 156, vi parkerer i en carport af mørkt, lakeret træ og ringer på. Døren åbner og let grinende, byder Sara os velkommen. I Saras hjem er der meget højt til loftet, og middagssolen stråler ind ad de store vinduespartier. På det lange spisebord står tre kopper og et fad med hjemmebagte småkager klar til interviewet. Bag køkkenøen ved væggen står en hvid tremmeseng – her ligger Saras datter Ea Maria, som hun fødte i oktober. Mens Sara med hurtige bevægelser forsøger at få sin spritnye Moccamaster til at virke, fortæller hun, at i den pauseperiode fra arbejdet, som en barsel er, bliver det sjovt at se tilbage på, hvordan hun er endt som den antropolog, hun er i dag.

**Da du startede i sin tid på antropologi, hvad havde du da dels af forventninger til studiet og dels til dig selv, og hvordan var oplevelsen af at starte?**

Efter gymnasiet tog jeg til Sydfrankrig og arbejdede. Det førte mig så videre til Paris, hvor jeg havde et fortovscafé-job, boede hos en fransk forfatter og passede hendes blinde mor. Senere læste jeg min bachelor i fransk ved Université Paris-Sorbonne. Så jeg kom jo til antropologi med en bachelor i fransk og havde som sagt været i Paris, hvor jeg studerede fransk kultur, sprog og historie. Efterfølgende ville jeg egentlig gerne have læst medievidenskab og havde været et års tid hos Danmarks Radio i Århus, men så kom jeg desværre ikke ind på medievidenskab. Antropologi var min anden prioritet. Jeg kan huske, at jeg var i en identitetskrise i forvejen, og nu siger jeg i forvejen, for det er mange jo – mange var det i hvert fald ude på antropologi, det her med, 'hvad er det, vi skal?' og 'hvad kan vi bruge det til?' Sådan havde jeg det allerede, inden jeg startede på studiet. Jeg tænkte,

'antropologi er mega spændende, og det skal jeg helt sikkert starte på, og der er en mening med, at jeg ikke skulle ind på medievidenskab.' På Moesgaard mødte jeg en masse inspirerende mennesker og blev ret hurtigt klar over, at jeg var landet det helt rigtige sted. Derfra åbnede der sig hele det her enormt store teoriapparat. Der var ikke så meget anvendt antropologi, det var mere de gamle klassikere – og det var helt fantastisk og dejligt at sidde og nørde i. Men det var samtidigt også meget langt fra medievidenskab, hvor man ser det konkrete arbejde for sig. På antropologi åbnede man sådan en boks, som var spændende, men hvor man tænkte 'og hvordan er det så lige, at jeg omsætter det her til noget?' Så jeg tror egentlig, at det første år var meget præget af, at jeg var vildt inspireret af fagets historie og teori, men jeg havde ikke en anelse om, hvordan jeg skulle omsætte det til noget brugbart i en arbejdsmæssig kontekst. Jeg havde en klar forestilling om, at jeg skulle lave et klassisk feltarbejde på kandidaten og studere Fransk Polynesien. Inde i mit hoved var rammen omkring det dannet. Jeg havde ikke lavet en konkret problemstilling, men det var noget med *udveksling* og i forbindelse med Fransk Polynesien. Men så blev jeg gravid, og det slog benene væk under mig; hvordan skulle jeg nu komme til udlandet og lave det her klassiske feltarbejde? Og det viste sig, at det kom jeg aldrig.

**Du nævner forestillingen om det lange Malinowskiske feltarbejde og Fransk Polynesien, men endte med ikke at gå den vej. Hvordan kan det være?**

Efter fire måneder på barsel genoptog jeg antropologistudiet og startede på IOA: Innovation, Organisation og Arbejdsantropologi. Det var mere det anvendte. Så jeg gik fra det klassiske studie om udveks-

ling, til at møde de her ret seje undervisere og erhvervs-ph.d'ere. De arrangerede studieture, hvor de tog os med rundt til alle mulige virksomheder og ministerier – derudover lavede vi projekter for flere forskellige kommuner. Der fik jeg øjnene op for, hvad man ellers kunne som antropolog. Jeg endte med at lave mit kandidatfeltarbejde i Skatteministeriet, hvor jeg lavede en undersøgelse af danskernes forhold til sort arbejde. Det var noget andet end det klassiske studie af udveksling i Fransk Polynesien, men det var stadig udveksling. Det var nok ikke den genstand for studie, jeg først havde tænkt, at jeg skulle studere, men alt kan vise sig at være spændende, når man lægger en antropologisk vinkel henover det. Der var faktisk ikke så langt fra feltarbejdet i Fransk Polynesien til feltarbejdet i Danmark, men det er jo en indsigt, som kræver, at man rent faktisk har et kendskab til arbejdsmarkedet.

**Hvis du skulle give et godt råd til en nyudsprungne kandidat i antropologi, hvordan ville det så lyde?**

Jeg vil faktisk tillade mig at træde et skridt tilbage og sige, at allerede *mens* man er studerende, er det bare med at komme ud og se, hvordan verden og arbejdsmarkedet er skruet sammen. Også selvom det er ulønnet arbejde. Det er bare med at komme ud og lære noget for senere at være i stand til at omsætte det til et arbejde. Og det synes jeg allerede skal ske i studietiden. For det er på den måde, du kan se, hvordan og hvor du kan anvende dine kompetencer. Et speciale er det eneste, du sælger dig på. Hvis du vil sælge det til en arbejdsgiver, så skal det være noget, som arbejdsgiveren kan forholde sig til og forstå. Fransk Polynesien var bare ikke gået i Beskæftigelses- eller Skatteministeriet. Det var noget så kedeligt, så sort, som *sort ar-*

*bejde* derimod. Men det er jo det samme antropologiske arbejde, om det er den ene eller den anden felt, man ser på. Og det skal man som studerende kunne forstå. Nu arbejder jeg ikke som tilsynsførende for Arbejdstilsynet længere, men i stedet som projektleder. Men det er stadigvæk antropologien, der driver mig langt hen ad vejen. De her sociale studier af menneskets ageren er ikke bare interessante, de har også en værdi på bundlinjen. I rigtig mange år har jeg beskæftiget mig med effektiviseringer og kvalitetsforbedringer internt i Arbejdstilsynet. Der kan man bruge de antropologiske kompetencer til at finde ud af, hvordan vi får lavet et projekt, hvor man forstår, hvad det eksempelvis gør ved de ansatte, når der kommer nye krav til dem og deres arbejdsplads. Jeg kan se, at lige meget hvor jeg bevæger mig hen – om jeg er specialkonsulent, tilsynsførende, mor eller kæreste – så har jeg det antropologiske blik med mig. Én gang antropolog, altid antropolog.



Sara Ullerichs. Privatfoto.